

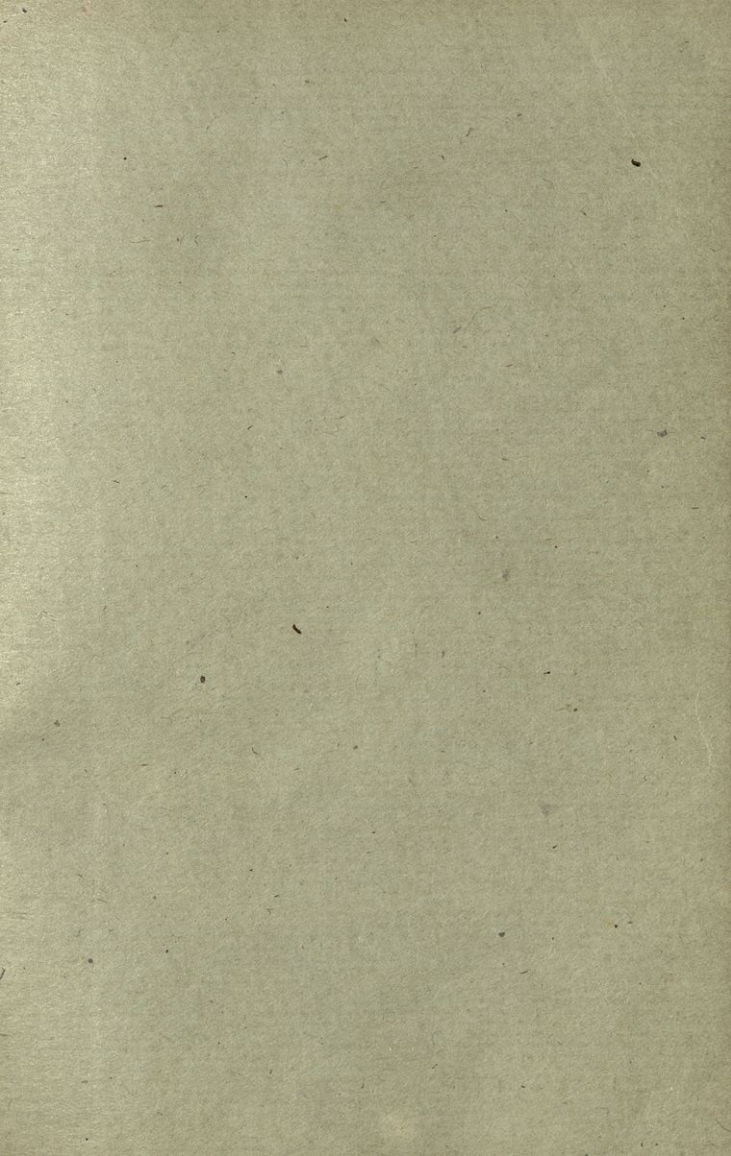
✓
V. 38.032
f.

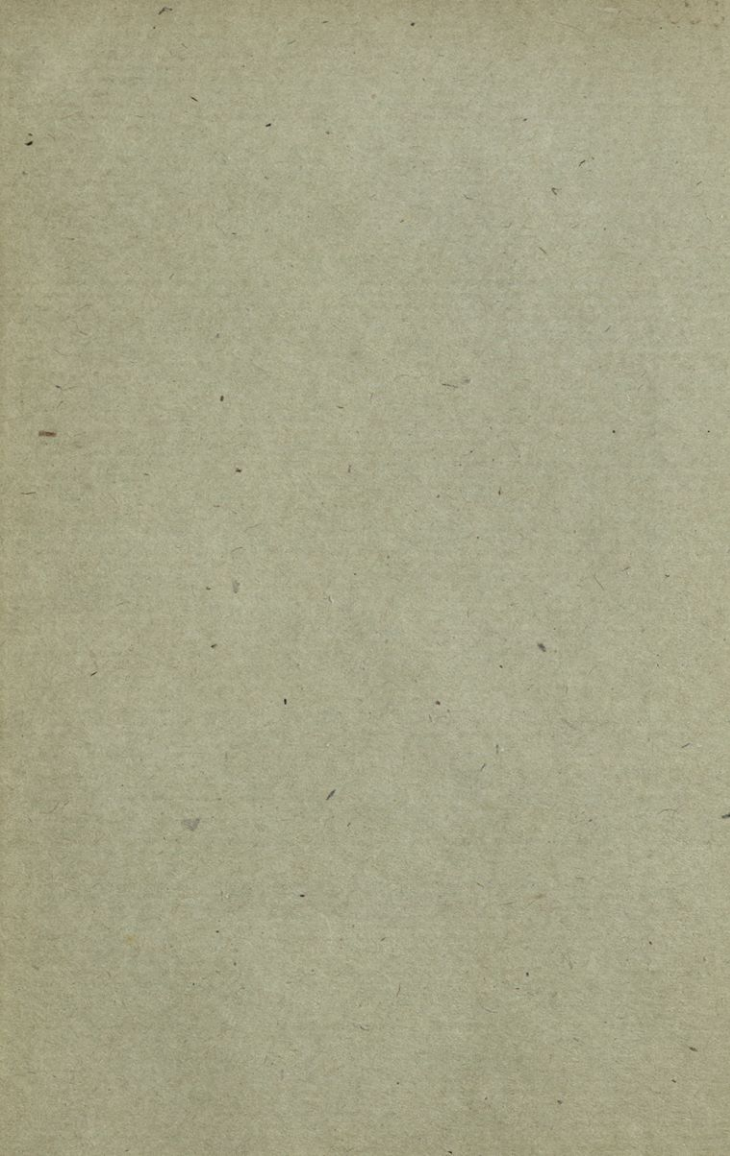
micc.

pru.

16

38.032. И.Х.Ф.

38032. VI, X, f

globna

Poljudna pravna knjižnica.

Zvezek I. - 12.

Zakon o dovoljevanju poti - - za silo, - -

od 7. julija 1896. l., drž. zak. št. 140.

Uredil
dr. Ed. Volčič.

Cena 40 vin.

V Ljubljani 1907. l.

Izdalo in založilo društvo „Pravnik“. - - - - -
- - - - - Tiskala „Zadružna tiskarna“ v Krškem.

Priloga k listu št. 1000

Št. 1000

Priloga k listu št. 1000

Št. 1000

1000

Poljudna pravna knjižnica.

Zvezek I.

Zakon o dovoljevanju poti - - za silo, - -

od 7. julija 1896. l., drž. zak. št. 140.

Uredil

dr. Ed. Volčič.

Cena 40 vin.

♥ Ljubljani 1907. l.

Izdalo in založilo društvo „Pravnik“

. Tiskala „Zadružna tiskarna“ ♥ Krškem.

Urednik si pridržuje vse pravice.

Predgovor.

Širši svet malo pozna pravne predpise. To velja za sodne, upravne, davčne ali druge pravne predpise kakoršnekolikoli vrste. Celo bolj izobraženim ali šolanim ljudem niso ti predpisi dosti znani. To izhaja od tod, ker za veljavo teh predpisov zadostuje, ako so se natisnili v državnem ali deželnem zakoniku, ki pa prideta malo med svet, in ker se ne skrbi, da bi se ljudje bolj poučevali v tem oziru. — Zakoni (postave) sami govore kako je vsakemu državljanu potrebno njih znanje. Tako pravi § 3. kazenskega zakona: Nikdo se ne more s tem izgovarjati, da mu nazoči zakon zoper hudodelstva ni znan. Istega zakona § 233. veli slično: Torej izgovor, da se za ta kazenski zakon ne ve, zastran pregreškov in prestopkov, od katerih on govori, veljati ne more. Za nekazenske stvari pa se glasi § 2. občnega državljanskega (civilnega) zakonika: Kadar je zakon (postava) prav razglašen, se ne more nihče s tem izgovarjati, da mu ni znan.

Neznanje zakonskih (postavnih) določil je torej vsakemu v občutno škodo in če kedaj, velja tu rek: nevednost je najdražja stvar na svetu. Marsikateri pride v nesrečno zaporno ali vsaj denarno kazen, ker je kaj napravil, kar zakoni prepovedujejo, ali kaj opustil, kar oni velevali; še večkrat pa človeku odidejo

koristi, ki bi jih imel, ako bi znal zakonite predpise. V naši dobi se je tudi prej mirno in tiho življenje preobrnilo, par in elektrika sta pomnožila in poobčila ves svetovni promet, trgovina in obrt nista več omejena na bližnje domače kraje. Vsled tega pa je množina raznih pravnih predpisov vedno večja in potreba njih znanja vedno silnejša. — Zato smo se odločili, da priobčimo v kratkih presledkih vse za naš narod važnejše zakone, ter jim pride-nemo kratko poljudno razlago.

Prvi zvezek razpravlja o zakonu od 7. julija 1897. l. št. 140. drž. zakonika, tikajoč se dovoljenja o poti za silo (zasilni poti), ker vemo, da se ta zakon, dasi je jako koristen pri nas uporablja redko. —

Ako bode ugajal prvi zvezek, pride za njim skoro drugi z drugo stvarino.

V Ljubljani meseca novembra 1907,

Društvo «Pravnik».

Zakon z dne 7. julija 1896. l.

dz. 140.. o dovoljevanju poti za silo (zasilnih poti).*)

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora uka-
zujem tako :

§ 1. Za nepremičnino, katera nima za redno obdelavo in rabo potrebne potne zveze z javnim potnim omrežjem, bodi si da sploh ni nobene potne zveze ali pa da je le nezadostna, more lastnik tedaj, kadar za to, da bi se v okom prišlo potrebi poti, ne nastopijo pogoji razlastitve ali brezplačne dovolitve po § 365. občega držav-

*) Na Hrvatskem urejuje to stvar «Zakon o nužnim prolazima» od 6. aprila 1906.

§ 1. Tako pot se sme zahtevati tudi k hiši, postavljeni na delu njive, kateri bi po tem zakonu šla pot za silo. 10. jan. 1905., š. 19273., Prč. 1905/444.

2. Take potrebe pa nima zemljišče, ki meji naravnost na javno pot, čeprav ga od njega loči jarek ali nasip, tako, da je njegova raba težja, ali spojena z večjo izgubo časa in večjim trudom, kakor bi bilo to pri potu, ki naj bi se odkazal. 28. dec. 1897, š. 15338., Prč. 1898/199.

3. Prošnja o dovolitvi poti za silo ni zavrtni samo zato, ker bi ta pot omogočila dobivanje apnenega kamenja, ilovice itd., ker ta zakon tudi namerava, da bi posestnik zemljišča svoje podjetje napravil za obdelavo pripravnejše, sposobnejše in boljše. 17. nov. 1896, š. 13373.; Prč. 1897/411

4. Pot za silo se more dovoliti tudi k gozdni parceli, katera se pa z dovoljenjem političnega oblasti rabi le za kamnolom, in sicer dokler bode ta raba trajala. 15. febr. 1898, š. 2145, Zb. 28.

ljanskega zakonika ali po drugih za to danih zakonih, zahtevati po meri tega zakona sodno dovolitev zasilne poti prek tujih nepremičnin.

Za uporabo tega zakona se z izrazom «potna zveza» razumeva potna naprava (delana pot) in pa brez kake potne naprave izvrševana pravica do steze.

Za gozdna zemljišča se zasilna pot po tem zakonu ne dovoljuje.¹⁾

1) Glej gozdni zakon, § 24. in nasl. 3. dec. 1852., dz. 250.

§ 2. Dovolitve zasilne poti ni dopuščeno zahtevati tedaj, kadar korist zasilne poti ne presega vse škode, katera ž njo nastane nepremičninam,¹⁾ ki jih je obremeniti, in pa kadar je nedostatek potne zveze izvajati iz očitvidne neskrbnosti zemljiškega lastnika, pokazane po pričetku veljavnosti tega zakona.

Da bi se dosegla krajša kakor že obstoječa potna zveza, za to se zasilna pot ne dovoljuje.

1) Primeri § 4. tega zakona.

§ 3. Zasilna pot obstoji v služnosti steze, gonj ali kolovoza ali v razširbi takih že obstoječih pravic do poti; zlasti se sme kot zasilna pot dovoliti tudi skupna poraba obstoječe zasebne poti¹⁾ ali naprava delane poti prek tujega zemljišča.¹⁾

1) § 6. t. z. — 2) § 4. odst. 1., zadnji stavek in § 7. t. z.

§ 4. Za vrsto, obseg in mer zasilne poti in za podrobnejše obličnosti,¹⁾ kako jo je rabiti, je merodajna potrebsčina nepremičnine, ki je v stiski. Ob enem pak se je ozirati na to, da se z ene strani tuje nepremičnine kolikor moči malo obremenijo in se njih lastnik kolikor moči malo nadleguje, z druge strani pa da se pot potrebujočemu lastniku napravijo kolikor moči majhni stroški; zlasti je kolikor moči omejiti primere, v katerih se dovoli potna naprava.²⁾

Zasilna pot se sme dovoliti samo v toliko, da se ž njo ne onemogoči ali znatno oškoduje pravilna obdelava ali raba nepremičnine, katero je obremeniti.

Izključena je dovolitev zasilne poti skozi poslopja, zaprta dvorišča in pri hišah za stanovanje, da se zabijani pristop tujim osebam, skozi vrte s plotom ograjene,³⁾ dalje prek takih zemljišč, ki iz javnih ozirov ne dopuščajo, da bi se rabila za zasilno pot.⁴⁾

1) Bolje: pogoje (Modalitäten), obličnosti je «Formalitäten».
 2) §§ 3. in 7. t. z. — 3) Po nemškem izvirniku se ima glasiti od besede «dвориšča» dalje: in skozi vrte, ležeče poleg hiš za stanovanja, ki so, da se zabrani pristop tujim osebam, ograjeni s plotom.

4) § 9., odst. 4. t. z.

§ 5. Zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik mora za vso škodo, katera se z dovolitvijo zasilne poti morda napravi ž njo obremenjenim nepremičninam, dati primerno odškodbo v nekem glavničnem znesku.

To odškodbo zahtevati pristoji lastniku obremenjene nepremičnine neposredno proti pot potrebujočemu lastniku. Drugi, ki imajo pravico do te nepremičnine (upravičenci za užitek, zakupniki itd.), so s svojimi zahtevki odškodbe, v kolikor ne gre za stvarne pravice, v katerih zadostilo služi odškodna glavnica (§ 22.), navezani na njenega lastnika; določevaje odškodbo se je ozirati tudi na tiste škodnosti, katere z dovolitvo zasilne poti zadenejo te upravičence.

§ 6. Kadar se dovoli skupna poraba tuje zasebne poti, tedaj je v odškodninski znesek všteti s tem provzročene večje stroške za vzdrževanje poti.

§ 7. Ako gre narediti potno napravo, sme lastnik nepremičnine, katero je obremeniti, zahtevati, da pot potrebujoči lastnik v svojo last prevzame za zasilno pot potrebovani svet. V takem primeru se je ob določevanju odkupne cene ozirati ne samo na vrednost odstopljenega sveta, ampak tudi na znižbo vrednosti, katera zadene dotičnemu lastniku ostajajoči del njegovega posestva, zlasti pa tudi na kake večje po odstopu provzročene težave v obdelovanju ostalega posestva.

§ 8. Zahtevk, da se dovoli zasilna pot, ne zastara.

§ 9. Obravnava o zahtevku, da se dovoli zasilna pot, se vrši na prošnjo lastnika nepremičnine, katera je v stiski.

V obravnavo je poklicano okrajno sodišče (tudi za mesto delegovano okrajno sodišče), v katerega okolišu se nahaja nepremičnina, ki je v stiski.

Pri tem se uporabljajo načela postopanja v nespornih stvareh, v kolikor ni v tem zakonu ukazano kaj drugega.

Glede prašanja, ali in v koliko stoje javni oziri na poti, da bi se neko določeno zemljišče rabilo za zasilno

pot (§ 4., odstavek 3.), si mora sodišče v vsakem takem primeru izprostiti izjavo pristojnega upravnega oblastva ter jo ob razsojanju poštovati za obvezno.¹⁾

1) §§ 10., odst. 2., 11., odst. 2., in 16., odst. 6. t. z.

§ 10. V prošnji je zahtevano zasilno pot oznameniti s povedbo njene vrste in meri, navedši katastralne številke in obdelavne vrste dotičnih nepremičnin in pristavivši ime, stan in stanovališče njih lastnikov, ter je razložiti vzroke sprožene zahteve. Ako so nepremičnine predmet zemljiške knjige, je navesti tudi vloške zemljiške knjige.

Prošnja je podati v toliko izvodih, da bo moči vsakemu lastniku nepremičnin, ki jih je obremeniti, dostaviti en izvod in en izvod pridržati na sodišču; vrhu tega je priložiti kolka prost izvod, ki se dostavi političnemu okrajnemu oblastvu.

Za več sosednjih nepremičnin, katere imajo vse enako potrebo zasilne poti, je moči zahtevati dovolitev zasilne poti z eno samo prošnjo.

§ 11. O prošnji se mora sodišče najprej iz javnih knjig prepričati, da so v prošnji obseženi podatki glede lastninskih razmer v poštev prihajajočih nepremičnin resnični, in ako ni vpeljavi postopanja nič na poti, razpisati narok za obravnavo, povabivši vse stranke. Lastniki nepremičnin, katere je obremeniti, se povabijo po predpisih, ki so merodajni za vročbo v lastne roke.¹⁾

Razpis naroka je zastran javnih ozirov, ki bi morda prihajali v poštev (§. 4., odstavek 3.), dati na znanje tudi političnemu okrajnemu oblastvu. Če to ni samo v dotičnem primeru poklicano, braniti javno korist, mora ono nemudoma poslati primerno poročilo pristojnemu upravnemu oblastvu.

) §§ 106.—108. cp.

§ 12. Sodišče mora vse za prašanje o potrebnosti zasilne poti in njene oblike in pa za določbo odškodbe merodajne razmere ovedeti, privzemši dva veččaka, praviloma na mestu samem.

V popolnoma preprostih primerih se more oprava krajne ovedbe opustiti.

V ovedbo se smejo privzeti tudi take nepremičnine, katerih potrebujoči lastnik ni zahteval v svoji prošnji, ako

se njih poraba pokaže potrebna, da se zasilna pot pravna najprimerneje. V tem primeru se morajo tudi lastniki dotičnih nepremičnin privzeti k obravnavi.

§ 13. Za veščake je uporabljati kraj poznajoče može, ki so izvedeni v gospodarskih, v poštov prihajajočih razmerah. Njih imena je ob povabilu na obravnavo dati strankam na znanje.

Stranke morejo do pričetka obravnave izjaviti kake vgovore glede sposobnosti ali nepristranosti veščakov. Na te vgovore se je sodniku ozirati, ako se mu zde osnovani. Namesto izločenega veščaka je brez odloga privzeti drugega veščaka.

§ 14. Veščake je pred pričetkom ovedovanja zapri-seči, ako se stranke ne odreko zaprisežbi.

Oni morajo, natančno preskusivši, kako je stvar, oddati svoje mnenje o zasilni poti, ki jo je dovoliti, in o odškodbi, katero bo dati.

Vsak veščak je dolžan, povedati dejanske pogoje in druge podstave, na katerih sloni njegovo mnenje.

§ 15. Sodišče mora z ozirom na posledke obravnave, ne rušeč določila §. 9., odstavka 4., o dovolitvi zasilne poti in o odškodbi, ki jo bo dati, odločiti po svobodni prepričanosti, ne vežoč se na dokazna pravila, toda v obrazložbi odločbe mora razložiti okolinosti, ki so bile merodajne za njegovo prepričanost.

Ob enem je odločiti o založbi stroškov postopanja (§. 25.).

Dovoljeno zasilno pot je popisati kar se da natančno, ako treba, oziraje se na ležni načrt (črtež), ki ga je napraviti.

Ako se zasilna pot razteza črez več parcel, katere so last raznih oseb, oziroma katere spadajo k raznim, zemljiškoknjižnim telesom, je odškodbo določiti posebej za vsakega lastnika, oziroma za vsako skupino dotičnih parcel, katere je ločiti po zemljiškoknjižnih telesih.

Rok za plačilo odškodninskega zneska znaša štiri tedne potem, ko odločba zadobi pravno moč. Na prošnjo dolžnika pa mu more sodišče proti temu, da v tem času obrestuje odškodninski znesek, določiti tudi daljši rok, in to do treh let potem, ko odločba zadobi pravno moč.¹⁾

Odločbo je strankam vročiti po predpisih, ki veljajo o vročbi v lastne roke.

¹⁾ § 17., odst. 1. t. z.

§ 16. Odločba sodišča se more izpodbijati samo s pravnim pomočkom rekurza.

Rok rekurzu znaša 14 dni.

Rekurz je podati v toliko izvodih, da bo moči en izvod pridržati na sodišču in po en izvod vročiti tistim nasprotnikom pritožnikovim, katerih koristi se pritožba tiče. Tem zadnjim je dano na voljo, v 14 dneh predati svoje mnenje¹⁾ o rekurzu.

Ko dojdejo ta mnenja, oziroma ko brez vspeha preteče za to določeni rok štirinajstih dni, je spise uradoma predložiti sodišču druge stopinje.

Spredaj stoječa določila veljajo tudi tedaj, kadar se izpodbija odločba sodišča na drugi stopinji.

Ako v primeru rekurza gre za odločbo prašanja, ali in v koliko so javni oziri na poti, da bi se neko določeno zemljišče rabilo za zasilno pot (§. 4., odstavek 3.), veljaj na drugi in tretji stopinji za merodajno izjava pristojnega višega upravnega oblastva, od katerega jo je izprosiiti.

V kolikor je sodna odločba osnovana na izjavi pristojnega ministerstva o onem prašanju, ni rekurz proti nji dovoljen.

Nastopiti redno pravdno pot zastran obveljave zahtevkov, o katerih je razločati s postopanjem, po tem zakonu vravnanim, ni dopuščeno.

¹⁾ = izjavo (Äußerung)

§ 17. Ako se s pravnomočno odločbo dovoli zasilna pot proti odškodbi, mora sodišče po preteku štirih tednov potem, ko nastopi pravna moč, na podstavi odločbe uradoma odrediti, da se zasilna pot po predpisih o zemljiški knjigi vpiše v zemljiško knjigo, ter ob enem tudi ukazati vknjižbo zastavne pravice za priznani odškodninski znesek

§ 16. 1. Proti soglasnim odločbam nižih sodišč je dovoljen rekurz le ob pogojih § 16. ces. pat. od 9. avg. 1854, dz. 208. — 8. jan. 1902, š. 18022/1, Prč. 1902/51.

2. Pritožba ni dovoljena proti odločbi rekurznega sodišča, s katerim se je v sami stvari razveljavila odločba prvega sodišča in odredila dopolnitev postopanja. 28. febr. 1901, š. 2248., uzb 391.

z obrestimi na nepremičnini, upravičeni do zasilne poti, in, ako bi ta v času, ko se opravlja vknjiževanje, bila združena z drugimi nepremičninami v eno zemljiškoknjižno telo, na vsem tem zemljiškoknjižnem telesu. Pri tem je znesek, ki se vpiše, izrecno oznameniti za odškodninski znesek, določen vsled sodne dovolitve zasilne poti, in nepremičnino, za katero je bil določen, je navesti s katastersko številko in zemljiškoknjižnim vložkom.

Ako nepremičnina, upravičena do zasilne poti, ni vzprejeta v zemljiško knjigo, je v obveljavo zastavne pravice za odškodninski znesek z obrestimi vred uradoma opraviti zastavni popis nepremičnine.

Ako se pak sodišču v omenjenem roku štirih tednov dokaže, da se je med tem časom plačal, oziroma sodno položil odškodninski znesek z obrestimi vred (§. 22.), odpade v prvem in drugem odstavku tega paragrafa ukazano zavarovanje odškodbe. V takem primeru mora zemljiškoknjižni odlok, s katerim se ukazuje vpis zasilne poti, obsegati vzklic na dokazano plačilo, oziroma na sodno položbo odškodninskega zneska in obresti.

Ako se je s pravnomočno odločbo zasilna pot dovolila, odškodba za njo pa ni bila priznana, je precej, ko odločba zadobi pravno moč, odrediti v prvem odstavku tega paragrafa ukazano vknjižbo zasilne poti.

§ 18. Ako bi sodišče izvedelo za kako premembo v osebi lastnika, katera je nastala pri dotičnih nepremičninah po pričetku postopanja zastran dovolitve zasilne poti, se mora ono na te premembe ozirati, da novi lastniki stopijo v nadaljнем postopanju na mesto svojih pravnih prednikov.

V vsakem primeru je z sodno odločbo provzročeno pravno stanje, če bi po pričetku postopanja nastopile premembe v lastništvu, obvezno tudi za pravne naslednike v odločbi imenovanih strank, in to celo tedaj, kadar so ti lastnino pridobili po sodni dražbi. Potemtakem ni v § 17. predpisanim uradnim dejanjem na poti kaka med tem časom nastala mena v lastništvu dotičnih nepremičnin. Kedor si je vendar katero teh nepremičnin pred sodnim obvestilom o vknjižbi, oziroma o rubežu nepremičnin, ne vede za postopanje, pričeto zastran zasilne poti, pridobil po pogodbi, tak ima pravico, odstopiti od pogodbe, a to mora drugi stranki pogodnici izjaviti v roku, ki mu je dovoljen za rekurz proti dotičnemu sodnemu odloku.

§ 19. Kjer še imajo knjige pokladnice, se glede zabeležbe sodne odločbe, ki jo je vložiti, zmislooma uporabljajo določila §§ 17. in 18.

§ 20. Služnosti zasilnih poti je tedaj, kadar se služno zemljišče siloma (s prisilno dražbo) proda, vzdržati kot breme tega zemljišča ter novemu pridobitelju odkazati, ne da bi se zaračunile na kupnino.

§ 21. Z zastavno pravico zavarovanemu odškodninskemu znesku gre za cesarskimi davki in drugimi javnimi davščinami prednost pred vsemi drugimi, zastavnega predmeta se držecimi terjatvami.

§ 22. Odškodnino je tudi mimo primerov, ozamenjenih v § 1425. obč. drž. zak., dati s sodnim položkom pri stvarni instanci, ako so na nepremičnini, obremenjeni z zasilno potjo, osnovane stvarne pravice tretjih oseb.

Potrebnost sodnega položka odpade pak tedaj, kadar in v kolikor te stvarne pravice navzlic zmanjšani vrednosti dotične nepremičnine, provzročeni z dovolitvijo zasilne poti, ostanejo zunaj nevarnosti tako, da hipoteke ohranijo § 1374. obč. drž. zak. vstrežajočo vrednost, druge pravice se pak glede njih varnosti očitvidno ne morejo pripravi v nevarnost.

V pisanje javnih knjig poklicano sodišče sme na prošnjo lastnika nepremičnine dati o obstoju potrebne varnosti potrdilo na podstavi svoje prepričanosti, s preiskavo dobljene.

Položeni odškodninski znesek je porabiti v plačilo zahtevkov stvarnih upravičencev (odstavek 1.), zmislooma uporablja določilo o razdelitvi kupnine, dosežene na prisilni dražbi, razen če bi se upniki odrekli taki porabi; v tem zadnjem primeru je položeni odškodninski znesek ali njegov po upnikih ne zahtevani delni znesek izročiti upravičenemu lastniku nepremičnine.

§ 23. Ako se je za kako nepremičnino dovolila zasilna pot na podstavi tega zakona, se sme kasneje razširba obstoječe zasilne poti ali dovolitev nove zasilne poti po tem zakonu samo v toliko, v kolikor so se dotične dejanske razmere med tem časom premenile v važnem oziru,

§ 24. Ako bi se na podstavi tega zakona dovoljena služnost zasilne poti kasneje dala pogrešati, mora sodišče na prošnjo te ali druge stranke po preskušnji, kako je stvar, o tem izdati odločbo, in skrbno se oziraje na vse merodajne okoliščine, po pravici določiti, ali naj lastniku gospodujočega zemljišča lastnik služnega zemljišča povrne neki del o svojem času plačnega odškodninskega zneska in v kateri višini. V takih primerih se zmislooma uporabljajo določila, izdana za postopanje zastran dovolitve zasilne poti.

Prav tako je na prošnjo lastnika s služnostjo zasilne poti obremenjene nepremičnine ravnati tedaj, kadar naj se ta nepremičnina z zidanjem, premembo obdelave in enako premeni tako, da se nadaljni obstoj služnosti po zmislu odstavka 2. in 3. v § 4. vzvodi za nepripusten. Služnost zasilne poti je odpraviti, ako se verjetno dokaže namerjana prememba nepremičnine, in odpravo služnosti je navezati na primerne opreznosti zastran resnične oprave dotičnih prememb.

Namesto odpravljenе služnosti zasilne poti je na zahtevo pot potrebujočega lastnika ob enem določiti novo zasilno pot.

§ 25. Stroške s tem zakonom vravnanega postopanja mora zalagati zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik, ako

§ 25. 1. Prosilec je dolžan povrniti troške nasprotnika, prisedšega k naroku, potrebnem po § 11. t. z., ne pa zastopniških stroškov odvetnika, ker posredovanje odvetnika ni potrebno. Ako se nasprotnik pritoži, ker se mu troški niso prisodili, tekaj mu gre tudi nagrada pritožbenih stroškov, ako je imela pritožba uspeh. 17. okt. 1899, š. 14799., Prč. 1900/86; 7, avg. 1900, š. 11066, Prč. 1900/733; 20. okt. 1903, š. 14357, Prč. 1905/26.

2. K troškom postopanja, ki jih ima po § 25. z. 7. jul. 1896, dz. 140. trpeti zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik, spadajo tudi intervencijski in zastopniški troški lastnika, katerega zemljišče je obremeniti, in sicer na prvi in na prizivni stopinji, vendar samo kolikor so bili ti in posebno troški zastopanja po pravnih zastopnikih potrebni v primerno pravno obrambo in kolikor jih ni povzročil neupravičeni nastop nasprotnika zasilno pot potrebujočega. Plss. 13. maja 1902, k š. 12380 ex 1900, uzb. 608.

postopanje ni bilo provzročeno po neopravičenem uporabi kake nasprotne stranke.

Kaki stroški, ki se naberejo s posredovanjem upravnih oblasti zastran obrambe javnih ozirov (§ 4., odstavek 3.), ne bolé zemljiškega lastnika.

V primerih kasnejše odprave služnosti zasilne poti, omenjenih v § 24., mora sodišče z ozirom na korist, katera vsaki stranki nastane po posledku postopanja, po pravici odločiti o plačilu stroškov po strankah.

§ 26. V kolikor bi po tem zakonu izdanim pravno-močnim odločbam bilo treba prisilne izvršitve, je moči na njih podstavi opraviti eksekucijo po predpisih postopanja v spornih stvareh.

§ 27. Sodno položena odškodnina je oproščena plačila hranilne pristojbine.

§ 28. Ta zakon stopi v veljavnost z dnem, katerega se razglasi.

Izvršiti ga je naročeno Mojim ministrom za pravosodje, notranje stvari in finance.

Pojasnila k zakonu.

Služnost (pravica) poti je dajala in daje v gospodarstvu največ prilike sovraštvu in kregu med sosedmi ter pravdam zaradi motenja v posesti in zaradi lastnine. Temu je dosti kriva razvada in nekaka strast, da se zemlja v najmanjših kosih kupuje in zamenjava, ne da bi novi lastnik ob pogodbi pomislil in določil, kako mu bo hoditi na pridobljeni svet.

Mnogokrat hoče tudi samoglavost zid pre-dreti, ker velja po nekod prepričanje, da mora mejaš prepustiti pot brez odškodnine tistemu, ki sicer ne more do svoje zemlje, pa da k temu ni treba dati nobene dobre besede. Take ljudi

so pač še le veliki stroški dolгих pravd prepričali, da so bili njih nazori o pravicah do poti pomotni, ker po prejšnjih zakonih (postavah) ni nihče, kedor ni imel starih pravic, mogel svojega soseda prisiliti da bi mu dal pravico poti po svojem služnosti prostem polju.

V tem oziru je danes, odkar je izišel zakon od 7. julija 1896. l., ki je prava dobrot našemu kmetstvu, pač bolje, vendar si tudi po-slej nihče ne sme jemati pota sam, ako neče trpeti neljubih nasledkov.

Omenjeni zakon je natisnjen ves v tej knjigi, njegove posebnosti se torej lahko razvidijo iz njegovega besedila.

V prvih dveh paragrafih (§§) se navaja, kedaj se sme zasilno pot zahtevati, kedaj ne. Dovolitev take poti se sme torej pri sodišču zahtevati za nepremičnino (zemljišče), ki nima za redno obdelavo in rabo potrebne potne zveze s kako drugo javno potjo, in sicer ali sploh nobene potne zveze ali pa ne zadostne.

Izvezeta je dovolitev takega pota, kadar bi vsak državljan po obstoječih zakonih, posebno po § 365. občnega državljanskega zakonika, iz javnih koristi smel zahtevati, ne samo prepustitev pravice do pota, temuč razlastitev dotičnega ozemlja. Ravnotako ni iskati dovolitve po tem zakonu za gozdna zemljišča, ker pri le teh odločuje pač politično oblastvo (okrajno glavarstvo) po gozdnem zakonu. Vendar je najvišje sodišče tudi pri zemljiščih, ki so vpisana za gozd, ki se pa izkoriščajo drugače,

pripoznalo uporabo tega zakona, kar je razvidno iz odločbe pod črto št. 4. pri § 1. zakona.

— § 2. zakona dalje ustanavlja, da zasilne poti ni zahtevati, kadar bi zemljišče, po katerem naj bi šla pot s tem trpelo več, kakor bi koristila zemljišču, ki naj bi jo dobilo, ali pa če je lastnik zemljišča sam kriv, da nima poti še potem, ko je stopil ta zakon v moč. Poslednje bi n. pr. bilo, ako si kupil kako zemljišče brez poti že po veljavnosti tega zakona t. j. 8. avgusta 1896, pa se pri kupu iz očevidne neskrbnosti nisi brigal za potrebno pot. Ako pa tega zadržka ni, tedaj se sme zasilna pot zahtevati vselej, ker pravica do tega zahtevka ne zastara. (§ 8. zakona).

Vrste, obseg in mer zasilne poti določujeta jasno § 3. in prvi odstavek § 4. istega zakona, medtem ko zadnji odstavek § 4. navaja še posebna zemljišča, po katerih ni dovoljevati take poti.

§§ 5. do 9. zakona ustanavljajo, da ima zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik založiti zanjo denarno odškodnino ter kako je to odškodnino računati.

Prošnjo za dovolitev zasilne poti je podati pri tistem okrajnem sodišču, v katerega okolišu leži poti potrebujoče zemljišče. § 10. zakona opisuje, kako je prošnjo sestaviti.

Taka prošnja na poli papirja bi se glasila:

Kolek

za

1 K

Slavno c. kr. okrajno sodišče

v

Janez Fabijančič, posestnik v Stari vasi
h. št. 10.

prosi

da se mu dovoli pot za silo k njegove-
mu zelniku parcelna štev. 250. davčne
občine Medvedjek.

Lastnik sem domačiji h. št. 10. v Stari vasi,
knjižni vložek št. 15. davčne občine Medvedjek, k kateri
spada tudi parc. št. 205 iste davčne občine, to je zelnik
sploh imenovan v Dolinici.

Ta zelnik nima nikake potne zveze z najbližnjim
javnim potom parc. št. 1090. davčne občine Medvedjek,
ki vodi iz Stare vasi na Cernik, pa tudi na nobeni
drugi strani nima take zveze, dasi jo, kar je ob sebi
jasno, potrebujem silno za redno obdelavanje tega
zemljišča.

Doslej sta mi soseda gospoda Fran Železnik in
Lovre Končina oba posestnika v Stari vasi dopuščala,
da sem vozil in spravljal vse potrebno na ta svoj
zelnik in z njega preko njive prvega, Puhlica, parc.
št. 206. in košenice drugega, Suha reber, parc. št. 207. obe
davčne obč. Medvedjek, kadar na njih ni bilo več letine
Preko obeh navedenih parcel sem prihajal do imeno-
vanega javnega pota parc. št. 1090. — Zadnji čas pa
sta mi Fran Železnik in Lovre Končina odrekla prej
prostovoljno dopuščeni pot, rekoč, da se jim dela škoda
na njiju zemlji, tako, da imenovane svoje parcele
ne morem več obdelovati.

To zame pogubno stanje ne more dalje trajati, zato prosim po navodilih zakona od 7. julija 1896, drž. zak. št. 140.:

Slavno c. k. okrajno sodišče naj blagovoli uvesti postopanje po navedenem zakonu, da se mi dovoli vozna pot za silo na moje zemljišče, parc. št. 205. davčne občine Medvedjek, zelnik o Dolinici, prek Franu Železniku iz Stare vasi lastnega zemljišča parc. št. 206. in prek Lovru Končini od ondi lastnega zemljišča parc. št. 207., in sicer ob južni meji vseh treh navedenih parcel čez zadnje omenjeni dve parceli do javnega pota parc. št. 1090, to pa v taki širini, da bi ondi mogel opravljati vse gospodarske vožnje z dvo-vprežnim vozom.

V Stari vasi dne 5. novembra 1907.

Žanez Fabijančič.

Kakor določa § 10. zakona, bi se v tem primeru morala ta prošnja sodišču podati v štirih prepisih, trikrat kolekovana, enkrat pa ne. Enako je sestaviti vse take prošnje, seveda s premembami, ki jih dajo dotični primeri, kar ne bode težko nikomur, ki je nekoliko pisanju vajen. Na prošnji ni treba odvetniškega (advokatskega) podpisa.

Nadaljno ravnanje sodišča o taki prošnji predpisujejo §§ 11. do 16. zakona. Ako ni prošnji na poti nikaka zakonita ovira, odredi sodišče narok (dan) praviloma na mestu samem, privzame dva veščaka ali izvedenca izmed domačih, kraj poznajočih gospodarjev, ter izda potem svojo odločbo, ki stopi v moč v 14. dneh potem, ko so jo dobile vse stranke v svoje roke. Proti odločbi je dovoljen rekurz (pritožba), kakor navaja § 16. zakona.

Po pravomočnosti odločbe, s katero se je dovolila zasilna pot, odredi sodišče samo, kar je za gotovost tega pota potrebno. To je razvidno iz §§ 17. in 18. zakona. Premembe v lastništvu obojestranskih zemljišč ne predrugačijo z odločbo o zasilni poti provzročene pravnega stanja; določena zasilna pot ostane, tudi ko bi se medtem zemljišče, po katerem gre pot, prodalo na sodni dražbi. Samo kedor si je ne vedé za postopanje o zasilni poti, medtem pridobil katero udeleženih zemljišč po pogodbi, sme od pogodbe odstopiti, a mora to nasprotni stranki izjaviti v dobi, ki mu je po § 16. zakona dovoljena za rekurz proti dotičnemu sodnemu odloku.

Siužnost zasilnega pota ima kupec siloma (v eksekuciji) prodanega zemljišča prevzeti, ne da bi se vrednost tega bremena kakorkoli zaračunila v kupnino (§ 20. zakona).

§§ 21., 22. in 24. zakona določujejo ali, kedaj in kje je založiti v § 5. zakona omenjeno odškodnino, da ima zanjo vknjižena zastavno pravica prednostno pravico (§ 21.), kako je porabiti položeni odškodninski znesek ter je li kak njega del vrniti lastniku zemljišča, za katero se je pot dovolila, ako se le-ta zopet odpravi, in pa kedo in kedaj sme zahtevati odpravo takega pota. Kedaj se sme zahtevati razširba že dovoljene in obstoječe ali dovoliti novo pot, navajata § 23. in zadnji odstavek § 24. zakona. § 25. izreka vodilo, da ima troške tega sodnega postopanja navadno zalagati zasilno pot potrebujoči lastnik, da pa to ni vselej in da se

troški ob gotovih primerih tudi dele ali, da jih mora celo plačati poti nasprotujoča stranka. O tem govore tudi odločbe najvišega sodišča pod črto zakona.

Konečno določa zakon, da je moči sodnim odločbam o zasilni poti dati veljavo s sodno izvršbo (eksekucijo), ako bi se jim stranke ne podale z lepa.

Dr. Ed. Volčič, v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-tržcih naslednje pravne knjige:

1. Civilnopravdni zakoni z obširnimi slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga . K 8.—
2. Odvetniška tarifa; določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906. Broširano K 1·80
3. Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd. z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošenj in vpisov. 1908 Preko 30 tiskanih pol. Mehko vezana knjiga K 5·60
popolno v platno vezana K 6.—

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:

- Zvezek I. Zakon o dovoljevanju poti za silo, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. Predpisi o železniških in rudniških knjigah. 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80
- Zvezek IV. in V. Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vez. knj. K —80
- Zvezek VI.—X. Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč. 1908. Mehko vezano . . . K 2.—

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo 1e resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako so pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.